

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egyszerű évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben kassza kassza:
 Egyszerű évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egyszerű évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 2.

A szerkesztőség kérések visszaküldésére
 vagy megválaszolására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes cím: Nagyvárad, Apáczna-utca 2.

NAGYVÁRAD, február 26.

Érvök harca.

(P.) Ha Mátyás királyról egyebek között azt is feljegyezték életírói, hogy még tréfából sem mondott valótlan soha, akkor Andrássy Gyula grófról is följegyezhetik, akik majd valamikor az ő államférfiui jellemrajzának megörökítésére vállalkoznak, hogy még politikából sem szokott — képmutatószkodni. Ha szükségét látja, hallgatni tud; de karaktere az egyenesesség s amit mond, arra mérget lehet venni, hogy őszintén mondja. Innét van, hogy még ellenfelei sem tagadják meg tőle a föltétel megbízhatóság elismerését.

Nos, ez a szavahihetőség tekintetében abszolút tekintélyű államférfi a képviselőház keddi ülésében indítva érte magát arra, hogy végre leszámoljon azokkal a handabandákkal, alaptalan ráfogásokkal és naiv rémábrándokkal, amelyekkel az ugynevezett disszidensek a házszabály módosítás ellen hadakoznak, ámitva önmagukat is, s ámitva a hiszékeny közönséget is. Ezek a kifogások és mesék tudvalevőleg a következők:

1. A házszabályrevíziót a király sür-

geti, hogy jövőre ne alkalmatlankodjék a dinasztának a nemzeti ellenállás.

2. A revízió legközelebbi rejtett célja az ujonc létszámemelés keresztül vitele.

3. A koalíció önmagával jön ellenfélbe a revízióval, mert éppen annak köszönheti a győzelmét, hogy Tiszának megtagadta a revíziót. Különösen elvtagadást követ el a függetlenségi párt, mert eddig soha hallani sem akart semmiféle házszabálymódosításról.

Ezekre Andrássy nemcsak miniszteri állásának egész auktoritásával, hanem egyszersmind egyéni szavának egész súlyával is a következőkben válaszolt:

Egyetlen betű sem igaz abból, hogy a király kívánná a revíziót, mert azt soha még csak szóba sem hozza, aminthogy különben sem szokása a parlament belső ügyeibe avatkozni.

Fantasztikus rémlátás a házszabálymódosítást az ujonclétszámemelés gondolatával a legtávolabbról is összekötésbe hozni; mert ez a kormány a nemzeti követelések teljesítése nélkül soha sem vállalja a létszámemelést; sőt ha egy következő kormány tenne ilyen kísérletet, a mostani kormányt és az egész koalíciót a leghatározottabban szemben találná magával.

Ami pedig a következetlenség vádját illeti, az egyszerű történelmi falsum. Mert maga az alkotmánypárt mindig, még Tisza erőszakos föllépése után 4 elismerte és hirdette a házszabály-módosítás szükséges voltát, csak a megvalósítás erőszakos és törvénytelen módja ellen tiltakozott. Hasonló állásponton volt a néppárt is. A függetlenségi párt nem követelte ugyan, de elvileg nem 4 ellenzte a módosítást, csupán ahhoz a föltételhez kötötte hozzájárulását, hogy a választási jog megfelelően, illetőleg az általános szavazatjog alapján kiterjesztessék.

Nos, ez a föltétel immár a küszöbön áll; merő abszurdum volna tehát, ha a koalíció és abban a függetlenségi párt azt, amit Tiszának föltételeken följajánlott, ugyanazon föltétel mellett önmagának meg nem adná. De ez, a fentforgó körülmények között több volna az abszurdumnál: egyenesen bűn lenne a nemzet ellen.

Hiszen Magyarország lakosságának majdnem fele idegen ajku népekből áll; az eddigi census ezeket meglehetősen viszszaosztotta ugyan, de nincs a világon az a bűvészet, amely általános szavazatjog mellett olyan választási törvényt vagy kerületi beosztást tudna csinálni, hogy

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy levél.

Írta: Fehér Jenő.

Férj.
 Feleség.

(Egyszerűen butorozott szoba, közepén terített asztal; egy rövid szoknyájú paraszt pesztonka éppen most hozza be a párolgó levest. A férj térdére teríti az asztalkendő, míg a feleség kitölti a tányérra a levest).

Feleség: Mi újság?

Férj: Semmi különös. Azaz, hogy...

Feleség: Azaz hogy?

Férj: Ma délelőt kaptam egy levelet.

Feleség: Kitől?

Férj: Kánitztól, az Albatröz vezérigazgatójától. Nagy ur. Méltóságos ur. Van vagy harmincezer forint évi jövedelme.

Feleség: És mit akar?

Férj: Azt még nem tudom. Olvasd!

Feleség (olvassa): »Tisztelt uram! Sziveskedjék engem a délutáni órákban okvetlenül meglátogatni. Igaz híve...» Az aláírást nem tudom elolvasni.

Férj: Mondom, hogy Kánitz. A levél felső sarkába oda van nyomtatva a neve. Nem látod?

Feleség: Ahá! Látom, látom...

Férj: Nagy uraknál ez ugy szokás.

Feleség: Mit akarhat tőled?

Férj: Fogalmam sincs. De hogy hiába nem citál magához, az nyilvánvaló. Elvégre mit akarat tőlem, szegény ördögöt ez a nagy ur. Gondolkoztam már rajta... találgattam jobbra-balra...

Feleség: Személyesen ismered?

Férj: Ismerem. A minap is találkoztam vele az utcán s ő megállított, barátságosan kezelt, ajándékos és melegen gratulált legutóbb megje-

lent művemhöz. Elolvastam — mondotta — a regényét és nagyrabecsülöm önt, mint író. Ezen a téren még nagy sikerek várnak önre.

Feleség: És mit feleltél neki?

Férj: Megköszöntem az elismerést. Aztán beszéltem vele egy kissé irodalmi viszonyainkról, amelyek látszólag rendkívül érdekelték. Íróink legnagyobb része — mondottam neki szomorúan — megőrli tehetségét a redakcionális munkában. Ez a produktivitás rovására megy. Magam is úgy vagyok vele, méltóságos uram. Az ember kábult föl, agyongyötört idegzettel tér haza a hajnali órákban... Az újságírás egyenesen ellensége az irodalomnak. Megőrli. Szétforgácsolja a tehetségeket. Bármely bureaumunka jobb ennél... Ő helyeslőleg bólintgatott a fejével...

Feleség: Nini! Valami jutott az eszembe. Bizonyosan valami állást akar neked juttatni.

Férj: Azt hiszed?

Feleség: Kétségkívül. Talán valami titkári állást. Egy jó tollú emberre szükség van ám ilyen nagy társaságnál...

Férj: Hogyne! A levelezést... a beadványok... itt, ott egy beszéd, amit az igazgató mond, de a titkár fogalmaz... egy tósz... egy üdvözlő szónoklat a miniszter előtt... Igazad lehet... (Ujra átfutja a levelet). Most már majdnem bizonyos. A levél is olyan parancsoló hangon van írva, mintha őméltósága már is a princípálisomnak képzelné magát. Na jah, a titkárával elvégre joga van így beszélni.

Feleség: Hogyne!

Férj: A szerencsecsillagom vezetett a minap a Koronaherceg-utcába. Ha véletlenül nem megyek arra, nem találkozom vele és fuccs az állás. Milyen véletlen. Milyen szerencsés véletlen! Lám, az ember életét a véletlen dirigálja. No, ugyancsak bámolni fognak a fiuk, ha a »Fővárosi Hírlap« nál elsején bejelentem a ki-

lépésemet. Óriási lesz! Aztán... aztán... mit is akartam mondani? Ja igen. Mennyi fizetést kérjek a vezérigazgatótól?

Feleség: Hát...

Férj: Azt hiszem, háromezer forint elég lesz — egyelőre. Később majd, ha nélkülözhetetlen leszek, fölérőfodom. Srófolni fogok, minden évben srófolni fogok.

Feleség: Ebben a lakásban sem fogunk maradhatni. Beljebb megyünk lakni. Szébb lakást veszünk, nagyobbat.

Férj: Természetesen.

Feleség: Hallod, a Bergerék pukanni fognak, ha megtudják.

Férj: Na jah!

Feleség (tapsolva): Pukanni fognak, ha mondom. Az a Bergerné ugy sem tudja már, hogy milyen magasan viselje az orrát.

Férj: Pedig ugyancsak fáradságba kerülhet olyan magasra emelni. Különben semmi közöm a Bergerékhez. En a magam után járok és boldog vagyok, hogy végre ott hagyhatom azt az íróasztalt, amelynél kiszipolyozták az agyvelőmet... Azt a tintafoltos, piszkos íróasztalt az örökké berregő, csilingelő telefont... Halló! Ki beszél, Bécs? Már jegyzem! A delegáció mai ülésén... stb. stb. Pfuj.

Feleség: Ezentúl faragott mahagoni íróasztalod lesz bizonyosan és külön szobád. Ha valaki hozzád akar jönni, a titkár urhoz, a szolgálja előbb bejelenteni. Te, ha a Berger jönne hozzád, izend ki neki, hogy most nem fogadhatod. Pukanni fog az az ember.

Férj: Hagyj föl — kérek már — a Bergerékkal. Inkább add ki a szalonkabátomat. Szürke ruhában csak nem mehetek az Albatröz vezérigazgatója elé!

Feleség: Persze! Persze! (kiszól a konyhába Mari, tisztítsa ki gyorsan az urnak a fekete ka-

6—7 millió oláh, szerb, tót, stb. jelentékeny képviselőkhöz ne jusson a parlamentben. Ilyen népjogfosztást különben nem is akar senki.

Számolnunk kell tehát azzal, hogy a nemzetiségek és a szociálisták nagyobb számmal vonulnak be a parlamentbe. Számolnunk kell azzal, hogy ezek a nemzetellenes elemek a maguk törekvéseit szembeállítják az állami érdekekkel; következésképpen ezekkel az ellenséges tendenciákkal szemben hathatós fegyvert kell adni a magyar nemzeti többség kezébe, hogy sikeresen meg tudja védeni a magyar nemzeti állam eszméjét.

Továbbá szemünk előtt kell lebegni annak a gondolatnak is, hogy a parlamenti forradalmak nemcsak a nemzeti állam fejlődését akadályozták, hanem az alkotmányosságot is veszélyeztetik; mert a végrehajtó hatalom ereje ott emelkedik tultengésre, sőt esetleg önkényuralommá is fajulhat, ahol az alkotmányos intézmények képteleneknek bizonyulnak az ország kormányzására.

Ime Andrassy fényesen oldotta meg feladatát, mert nemcsak beszédének tárgyilagos hangjával és logikus okfejtésével ért el mély hatást, amely bizonyára künn az országban is nyomokat fog hagyni a közönség gondolkozásában, hanem egyszersmind kiszedte a méregfogát azoknak a tendenciózus meséknek, gyanúsításoknak és történelmi hamisításoknak is, amelyekkel a disszidens urak hangulatot akarnak csinálni az immár halaszthatatlan házzsabálymódosítás ellen.

Andrassy fényes beszéde különben bámulatos mérsékletéről is tanuskodik.

bátját. Jer idebb, majd megkötöm a nyakkendődet. (A férj felöltözik. Megsókolja a feleségét és még a folyosón is bucsút intégetve, távozik.)

II.

(Ugyanaz nap este, ugyanaz a szoba. Ugyanaz a terített asztal. Ugyanaz a rövid szoknyájú pesztonka betárolja a vacsorát. A férj térdére teríti ugyanazt az asztalkendőt, míg a felesége kiosztja az egyszerű vacsorát.)

Férj (idegesen): Siess, kérlek, mert vissza kell rohannom a redakcióba. Nagy események történtek.

Feleség: Ugy?

Férj: Ugy.

Feleség: Mi történt?

Férj: Hagyj békén, nagyon ideges vagyok.

Feleség: Az állás miatt.

Férj: Miféle állás?

Feleség: Hát nem voltál az Albatróznál?

Férj: Ja igen, voltam.

Feleség (szivszorongva): És?

Férj: Nem fontos.

Feleség: Hát mit mondott a vezérigazgató?

Férj: Nagyon udvarias volt. Leültetett. Szivarral kínált. Havanna-szivarral. Roppant barátságos volt.

Feleség: De miért hivatott?

Férj: (látszik rajta, hogy a keserűség ki akarna törni belőle. A vér arcába tódul. Megragadja az evőeszközt, mintha a tükörbe akarna vágni. Néhány pillanatig merően maga elé bámul. Aztán lassan hátradől a széken, arcáról eltűnik a harag, kissé félrehuzza az ajkát, vonásai szelíd mosolyra lágyulnak s oly kifejezés ül ki rajtuk, amelyben benne van az emberek minden gyarlóságának, minden gyöngéjének fölényes tudata. (A vezérigazgató arra kért, hogy ezentul sürűbben, több szeretettel kultiváljam a nevét lapunkban. Ez az egész . . .

Nem korbácsolta meg, csak lefegyverezte ellenfeleit. Látszik, hogy nem legyőzni, hanem meggyőzni akarta őket. Nyitva hagyta nekik a megtérés útját, bizonyára azzal a hazafias gondolattal, hogy ha még lehetséges, minden magyar párt egyesülhessen akkor, amikor a magyar parlament munkaképességének és a parlamenti magyar többség supremáciájának biztosításáról van szó.

Hogy célt ér-e ez a hazafias intenció; s magukba szállanak-e azok a lármás nagy hazafiak, akik elvakultságukban már is szövetségre léptek a nemzet ellenségeivel és segítenek azoknak akadályozni a magyar állami fejlődést és megerősödést, azt egyelőre nem tudhatjuk.

De bármit tegyenek is az igazi függetlenség kalózlöbögője alatt harcoló magyar renegátok, abban nincs kétségünk, hogy a magyar nemzet zöme semmiféle hangzatos frázisok által sem hagyja magát tévútra vezetni, hanem szilárdan követi azt a zászlót, amelyet a nemzet kipróbált vezérei hordoznak.

Wekerle Bécsben. *Wekerle Sándor* miniszterelnök, *Barabás Béla*, a delegáció elnöke több delegátus kíséretében ma reggel nyolc órakor Bécsbe utazott.

Kilépés a függetlenségi pártból.

Hoffmann Ottó országgyűlési képviselő ma *Kossuth Ferencz*hez levelet intézett, melyben kijelenti, hogy a képviselőházban tárgyalás alatt lévő házzsabályrevisziós indítvánnyal szemben elfoglalt álláspontja arra készíti, hogy a függetlenségi pártból kilépjön.

Jekelfalussy a katonai kérdésekről.

A katonai kérdések megoldásáról majdnem naponta bukkannak föl újabb és újabb híresztelések a lapokban. Az ellenőrizhetetlen híresztelések elég ok volt arra, hogy a honvédelmi minisztert a P. L. I. egy munkatársa megkérdezze, mi igaz a kósza hírekből.

— A közlemények, úgy vélem, minden alapot nélkülöznek. Hiszen ha tárgyalások volnának folyamatban és e tárgyalások eredménye előtt állnánk, azt hiszem, hogy erről talán engemet is tudattak volna. Ha a híresztelésnek valamelyes magva volna, a különféle publikációk még el is rontanák azt.

Az újságíró megkérdezte:

— De hiszen *Schönaich* hadügyminiszter legutóbbi beszédében voltak olyanfajta célzások, amelyek a tárgyalások létezésére engednek következtetni.

— A közös hadügyminiszternek a delegáció ülésén tett egy-két elejtett megjegyzése elég arra, hogy a lapok cikkeket gyártsanak a megjegyzésekből. Amikor az újságok kombinálnak fönt is, lefelé is, téves fogalmakat tényeztetnek. *Austria* keresztény-szociálistái megengedhetik magoknak azt, hogy felelőtlen izgatásokat provokáljanak; mi azt sem tehetjük. A híresztelések élénk fantáziák születtei. Egyébként már hónapok óta a dolog felől nem is beszéltem a hadügyminiszterrel.

És hogyan áll a dolog a kormány memorandumával, amelyet a múlt őszkor előterjesztettek?

— A kormány általános programját, ennek keretében pedig a katonai programot

még kormányra jutásakor előterjesztette. Azóta azt vissza nem szivta.

Polónyi a szandzsák-vasutról. Páris egyik legelterjedtebb lapjának, a *Le petit Parisiennek* tudósítója beszélgetést folytatott *Polónyi Géza* volt igazságügyminiszterrel a szandzsák-vasutról s más kérdékről is. A volt igazságügyminiszter a többek közt ekként nyilatkozott:

Ez a vasut nem politikai ügy. Néhány magyar és osztrák nagybankár vitte bele a magyar és osztrák kormányokat s általuk a külügyi kormányt az üzletbe. Különben az egész kérdés nem tartozott a delegáció elé, hanem a két állam képviselője elé tartozik.

Attól senki ne tartson, hogy ez a vasut-ügy háborus bonyodalmakra vezethet. Erre a célra a magyar képviselőház egyetlen fillért sem szavazna meg.

Elmondta aztán *Polónyi*, hogy a minisztertanácsban ő többször fölvetett egy új szövetkezés eszméjét. De mert ő volt egyetlen ellenese a mai hármasszövetségnek, ez a kérdés még megvitatásra sem került. Visszaemlékezett *Polónyi* arra is, hogy *Pichon* miniszterrel, aki itt jártakor képviselő volt még, a francia szövetkezés eszméjéről igen barátságosan tárgyalt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 26.

Juszt Gyula elnökölt.

Apróbb ügyek után felolvasták az interpellációs könyvet.

Lengyel Zoltán jelentett be interpellációt az összkormányhoz a közjegyzőségek osztogatása tárgyában, *Nagy* György pedig azért, mert címeiket és kitüntetéseküket osztogatnak országgyűlési képviselőknek. (Egy hang a középben: *Savanyó* a szőlő!) Ugyancsak ma lesz meg *Bródi* Ernő és *Laehne* Hugó multkor elmaradt interpellációja.

Ezután folytatták a házzsabályreviszió tárgyalását.

Elnöki nyilatkozat.

Elnök: A tárgyalás előtt szóvá teszi *Lengyel* Zoltán eljárását, aki a nov. 18-iki eseményekkel aronosítja a mai állapotot.

Boszóky Arpád: Nem egészen egyforma, de hasonló!

Elnök: Nem is hasonló! Semmi képen sem hasonló! Emlékeztet arra, hogy 1904. november 18-án a vita bezárása előtt, mikor még tömegével voltak előírva szónokok, egyszerűen szavazás alá bocsájtott a kérdés, nem is a tárgyalás alatt levő javaslatra, hanem olyan indítványra, mely a javaslat tárgyalása alatt lett benyújtva. Ezt összehasonlítani a mai állapottal s azt mondani, hogy a mostani tárgyalás épen olyan törvényellenes.

Lengyel Zoltán: Ezt nem mondtam.

Elnök: Ez vagy az ítélőképesség teljes hiányára vall, vagy pedig nem akarom ezt rosszakaratnak minősíteni, tényleg tudva kívánja meghamisítani egyáltalában a helyzetet. (Zaj. Helyeslés.)

Figyelmezteti a képviselőket, hogy ilyeneket ne állítsanak, mert a házzsabályok teljes szigorúságát fogja alkalmazni. (Élénk helyeslés.)

Ezután *Busák* Ferenc fejtegette, hogy az elnök álláspontja helyes.

Nagy György szóvá tette, hogy tegnap *Laehne Hugó* Eötvös Károlyt beszéde alatt számárnak nevére s ennek nincs nyoma a jegyzőkönyvben.

Rakovszky István kijelenti, hogy tegnap ő elnökölt, de nem hallotta s nem is találta e kifejezés nyomát a jegyzőkönyvben.

Mezőfi Vilmos bizonyítja, hogy igenis mondta ezt *Laehne Hugó*, de hiszi, hogy nem Eötvösre vonatkozott.

Ezután *Babocsay* Sándor és *Pető* Sándor beszéltek a javaslat ellen.

Az ülés végén *Holló* interpellálta a kormányt a katonai kérdések rendezése,

Lengyel Zoltán a gyakori közjegyzői kinevezések tárgyában.

Interpelláltak még *Laehne Hugó*, *Nagy György* és *Bródi Ernő*, mire az ülés véget ért.

Városok kongresszusa.

Tegnap tartották meg a városok Budapesten az adóreformok ügyében *Bárczy* István fő városi polgármester által összehívott értekezletet. A városokon kívül a kereskedelmi iparkamarák s a többi szaktestületek is hivatalosak voltak.

Nagyváradról a város képviselőjében *Rimler* Károly polgármester, *Lukács* Odön adóügyi tanácsnok, a nagyváradi keresk. és iparkamara képviselőjében pedig *Huzella* Gyula és dr. *Sarkadi* Lajos titkár vettek részt az értekezleten, amelyről a következő tudósítást adjuk:

Pont 10 órakor *Bárczy* István polgármester megjelenik a pódiumon, akit kiőrő lelkesedéssel fogadnak. *Bárczy* István ajánlja, hogy társelnökül *Rimler* Károly nagyváradi, *Szentpály* István miskolci és *Vasziljevics* János budapesti alpolgármestert válasszák meg.

A kongresszus eszerint határoz.

Bárczy István ezután üdvözlőlvén a megjelenteket, megnyitja a kongresszust. Megnyitójában elmondja, hogy a kongresszus nem akar politikai akció lenni az adóreform ellen. Ez a kongresszus megakarja vitatni az adóreformot a városok szempontjából. Erre szükség van, ez megokolt, amint az adóreformról való viták igazolják. Mielőtt azonban a vitát megkezdene a kongresszus, rá kell mutatnia arra, hogy ez a kongresszus az első eset, hogy a városok szövetkezve, szolidaritást vállalva, együtt megjelentek, hogy a városok érdekében együttes, közös akciót kezdjenek. Az adóreform adta meg az alkalmat arra, hogy a városok szervezkedjenek a városok saját érdekében.

Eddig a kormányok és a törvényhozás meglehetősen mostohán bántak a városokkal. Akárhány olyan törvényt alkottak, amelyek a városokra egyenesen károsak voltak. Es itt nem a kormányokat terheli a hiba, hanem magukat a városokat, amelyek tétlenül maradtak és minden akciójuk, minden tevékenységük kimerült abban, hogy egy új középületet vagy hivatalt megszerezzenek a városnak. De már belátják a városok, hogy ez nem elég, össze kell állniok, szerveskedniök kell, mert a városoknak egész sereg közös érdekük van, kulturájuk, haladásuk, fejlődésük megkívánja a szervezkedést. Azért üdvözlö a közös akció hajnalán a magyar városok képviselőit.

Ezután *Szávay* Gyula, a debreceni kereskedelmi kamara titkára mondott köszönetet *Bárczynak* a kamarák és *Kludy* Gyula a rendezett tanácsú városok nevében.

Dr. *Bódy* Tivadar tanácsos előadó részletesen ismertette az állami egyenes adóreformnak a városokra nézve sérelmes voltát. Pontról-pontra kimutatja, hogy akkor, amikor az állami adóreformból törvény lesz, mennyit vesztenek a városok. Csaknem minden egyes adónem re-

formja sérelmes a városokra. Est nem érdemlik az államtól a városok, azok a városok, melyek annyit áldoznak kulturális és egyéb olyan célra, amelyek rendes költségeit tulajdonképpen az államnak kellene viselnie. Ezek után határozati javaslatot terjeszt a kongresszus elé:

A javaslat szerint az adóreformtervezet a szegényebb néposztályok tehermentesítését és a fundált jövedelem megfelelően erősebb megadóztatását nem valósítják meg. A városi lakosság helyzetén a reform éppen nem fog könnyíteni, sőt midőn egyfelől a földadó kulcsát leszállítja s a föld megadóztatását általában csökkenti, az ekként előállt hiányt pedig részben más osztályok erősebb igénybevétele után kívánja fedezni, másfelől pedig a kereseti és jövedelmi adókat lényegesen fokozza s oly új terhet ró az amugy is aránytalanul megterhelt városi lakosságra, amely annak teherviselő képességét messze túlhaladja. Miután állami egyenes adóink reformja az adóteher igazságosabb elosztását csak úgy valósíthatja meg, ha az önkormányzati adózás rendszerét legalább részben az állami adózástól független önálló alapokra fekteti, mulhatatlanul szükségesnek tartja az értekezlet, hogy a tervezett állami adóreform az önkormányzati adózásra vonatkozó reformjavaslattal együttesen terjesztessék elő.

Mindezekre való tekintettel kimondja az értekezlet, hogy a benyújtott adóreformjavaslatok jelen alakjukban sem a községi pénzügyek, sem az adózó közönség helyzete szempontjából el nem fogadhatók és hogy azok érdemleges tárgyalásuk előtt a megjelölt irányokban gyökeres átdolgozásra szorulnak.

Ehatározza az értekezlet, hogy a szükségesnek elismert módosításokat részletesen indokolt emlékiratban a kormányhoz, valamint a képviselőházhoz fölterjeszti.

Hegedűs Loránt a Gyáriparosok Országos Egyesületének a nevében szólalt föl. Véleménye szerint az adóreform csak úgy vihető keresztül, ha az megfelel a városok és az iparosok érdekeinek. Csak két olyan paragrafust talál benne, melyhez nem kell a kormánynak tulságosan ragaszkodni. A negyvenhét millió kontingentálása a legnagyobb sérelem, mert azokat büntetik vele, akik bevallják a jövedelmüket. *Bódy* Tivadar határozati javaslatához ő is hozzájárul.

Kmety Károly országgyűlési képviselő nem tartja időszerűnek az adóvitát, mert a kormány visszavonta a javaslatot. Mindig a városok mellett van. Most már csak a városok képviselőinek kellene szövetkezni a parlamentben, hogy megvédhessék és kellőképpen képviselhessék a városok érdekeit.

Polónyi Géza: A kitűzött nagyszerű programot csak úgy lehet keresztülvinni, ha az szentírás marad és nem térnek el tőle. Kifogásolja, hogy mindjárt az első paragrafus meghunyászkodás, amennyiben arról biztosítja a kormányt, hogy a kongresszus nem foglalkozik politikával. Várva várja azt az időt, amikor a városok önérvényesen már kérhetnek is valamit. Ha a reform keresztülmegy, ki kell mindenkinek vándorolni. Hiábavaló a kongresszusoszás: a kormány ellen, amelyet ő jól ismer, semmit sem lehet enni mindaddig, amíg az önálló vámtérületet meg nem valósítják.

Alvincy pamfletjei.

Van egy ember Budapesten, aki azt képzeli magáról, hogy ő a világon az egyetlen igaz férfiú s ő van hivatva az igazságot kideríteni. Valóságos mániája az, hogy ő leleplez. Rendszeresen gyártja a miniszteriumhoz intézett beadványokat, pamfleteteket, a melyeket — mert van eljárásában rendszer — »igazságkiderítő eljárás« név alatt iktatószámok alatt küld be s hogy nagyobb legyen a zaj, megküld a szerkesztőségeknek is. Mi is kaptunk pár példányt belőle. A kiknek alkalmuk volt e »leleplezéseket« olvasni, részben felháborodtak

azon a rendszeres és alaptalan vádaskodáson, a melylyel egy virágzó intézetnek, a nagyváradi főreáliskolának jó hírnevét akarja tönkretenni, részben szánakoztak a különben eszes férfi szellemének ilyenén megnyilvánulásán s nem tartották szükségesnek, komolyan figyelembe venni »igazságkiderítő eljárásának« iktatószámait. Most azonban egyik helybeli lap és a *Népszava* is közölték Alvincy legújabb, 21. számú igazságkiderítő förmedvényét. Erre az állami főreáliskola tanári kara az alábbi nyilatkozat közzétételére kérte fel lapunkat:

Alvinczy Sándor ur napról-napra szorgalmasabban vádol. Megvádol két minisztert, egy miniszteri tanácsost, a nagyváradi tankertület elhalt főigazgatóját és a nagyváradi áll. főreáliskola elhalt igazgatóját, hogy aztán ennek az iskolának a tanári karára térjen át. Nevek említése mellett részegeskedéssel, züllött életmóddal, verekedéssel, váltózsarolással, sőt homoszexualitással vádolja egykori kollegáit, kik rég meghaltak, vagy nyugalomba vannak, vagy előttünk ismeretlen helyen működnek, s akiket megvédeni a tanári kar már csak azért se tarthatja kötelességének, mert reájuk a jelenlegi tanári testületnek csak három tagja emlékszik, pedig e testület 16 tagból áll. De Alvinczy ur nem átalja az intézet régen volt tanáraival befeketíteni a mostaniakat, kiknek egy része még vele együtt szolgált s nagy önruralommal több esztendőig tűrte őt meg, kit az ország számos iskoláiban egy esztendőnél tovább nem bírtak elviselni.

De megvádolja a jelenlegi tanári testület egyes tagjait s is ebben nagy leleményt árult el. Egy tisztos polgári kabát gombjához képes saját l ikéből rabruhát varrni. Ezt a ruhát Alvinczy ur fogja hordani, de a gombot előbb lefejtjük. Minden állításban van valami igazság — egy tiszta gomb — a többi az ő lelke.

Igaz, hogy egy tanár rajzlapot, ceruzát stb. vásárolt az osztályok számára, de ezt üzérkedésnek csak Alvinczy ur tartja, ki sobasem kereste az alkalmat, hogy ilyen jóbizsemű, jó-célzatu üzletre rátszessen. Igaz, hogy ugyanaz a tanár meghitta az igazgatót vacsorára, de barátai meghívásban — úgy látszik — Alvinczy urnak még nem volt része, azért gyanusit. Igaz, hogy egy tanár, ki csak geometriát tanít és tanított egy néhány héten át német társalgási órát tartott az osztályának (se előtte, se utána semmiféle privát órát nem adott), de Alvinczy urat még nem hatotta át a gondoskodó osztályfőnöki szeretet és a rágalmozó düh.

Hogy van tanár, aki privát munkát is elvállal, nagyon természetes, mert van, aki még gondoskodik a családjáról s a pénzét el nem pöröli. Hogy egy már szintén nyugalomba vonult tanártársunk szőlőjét a diákjaival műveltette, viccnek rossz, de pedagogiának még mindég jobb, mintha az ember a tanárság ellen irt förmedvényeit diákkal másoltatja. Hogy egy tanár elárulta az érettségi tételt — rágalom. Hogy pedig van tanár, aki kimerülten, betegesen jár fel az iskolába, hogy van, ki rossz pedagógus, ezeket éppen Alvinczy urtól kell hallanunk?

Ami végül azt illeti, hogy egy tanártársunk családi életébe durva kézzel belemarkol s hazugságokkal akarja megrontani, azért a törvény előtt fog megfelelni, a magunk részéről eljárásért átadjuk a közmegevetésnek.

A tanári karnak meg nem támadott tagjai tisztának ismerk a megtámadottak jellemét s éppen azért kijelentik, hogy bizony röstelkedéssel gondolnak arra a sympathiára, kiméletre, vagy talán negligentiára, melylyel Alvinczy ur őket gyanusakká teszi.

Különben a tanári kar ismételtlen engedélyt kért a nagym. Miniszteriumtól, hogy Alvinczy ur vádjai ellen magát tisztáshassa; de sajnos, az engedély még nem jött meg. Vagy talán már egyáltalában nem vessik komolyan Alvinczy urat?

Végül kijelentjük, hogy Alvinczy urral hírlapi polemiákba nem fogunk bocsátkozni már

csak azért se, mert az idők nem oly olcsó, mint az övé.

Nagyvárad, 1908. febr. 26.

A nagyvárad áll. főreáliskola tanári kara.

A tanári kar nyilatkozatának készségesen adunk helyett abban a tudatban, hogy segédkezet nyújtunk vele egy méltatlanul meghurcolt tanintézet hírnevének rehabilitálásához.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Erős Rezső, a nagyvárad i. sz. püspökség jószágigazgatója dr. Samrecsányi Pál püspök meglátogatására tegnap reggel Budapest felé Mentonba utazott. — Reismann Mór, a Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank vezérigazgatója néhány heti üdülés céljából Nizzába utazott.

* **Requiem Ladisla főnöknőért.** A Nagyvárad uivárosi Immaculata-zárda Istenben boldogult főnöknőjének Baschny Ladisla nővérnek lelkiüdvéért holnap, pénteken délelőtt 9 órakor gyászmise lesz a Szent László-templomban.

* **A vízvezetési telep kibővítése.** Égetően sürgős, legfontosabb elintézendő ügye Nagyvárad városának ezidő szerint a vízvezetési telep kibővítése. A tél folyamán is csak a legnagyobb nehézséggel tudták a vízszolgáltatást fentartani s a nyári hőségben pedig okvetlen beáll a vízhiány, ha a város a leggyorsabban nem intézkedik a vízműtelep kibővítésének keresztülvitele iránt. A kibővítéshez szükséges földterületek kisajátítási ügye, ha barátságos egyezség nem volna is, az építéstől függetlenül mehet a rendes birói uton. A vízmű kibővítési munkálatait nem sokára, amint a tavaszi munkaidő beáll, meg kellene kezdeni s mivel a kulturmérnöki hivatal már kidolgozta s a városhoz megküldötte az ideiglenes építési engedély tervezetét, amelynek alapján az I. fokú vízjogi hatóság mielőbb kiadhatja az építkezésre az ideiglenes engedélyt. Tehát a városi hatóság buzgalmatól függ, hogy elhárítsák Nagyvárad közönségétől a vízhiány veszedelmét.

* **Iskolaszéki ülés.** Nagyvárad város iskolaszéke ma, csütörtökön február 27-én délután 4 órakor a városházán ülést tart. Ez alkalommal szónogra kerül dr. Stokker József indítványa folytán az állami iskolák felállításának a kérdése is.

* **A 13-ik gyógyszerertár.** Az utóbbi három év alatt három új gyógyszerertár nyílt meg Nagyváradon. Most már érkeznek a kérvények a 13-ik gyógyszerertár engedélye iránt. A belügyminiszter tegnap leküldte dr. Gál Endre okl. gyógyszerész kérelmét, amelyben Szent János és Szigligeti-utcák keresztezése, valamint a Patak- és Imre-utcák közötti részre kéri a 13-ik gyógyszerertár engedélyezését. A miniszter Nagyvárad város véleményét kéri a folyamodványra nézve.

* **Új bírósági jegyzők.** Vajnovszky Vince, Nyusztay Béla, Kiss József, Rácz Gusztáv, dr. Nemes Gábor, dr. Encsy Kálmán, Tóth Béla és Medvigy István, Fehér Odón, Váradi Imre, Hollmayer Béla, dr. Miskovszky Jenő, Jáczkovics Gyula, Puskás István, dr. Köves Mihály, Szatmári Mihály, Bod Kálmán, Fábry Albert, Persz Ferencz, dr. Virányi Lajos, Bárd Béla bírósági aljegyzőket az igazságügyminiszter jegyzőkké nevezte ki.

* **A Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése.** Nagyvárad legrégebb pénztár-

zete: a Nagyvárad Takarékpénztár ma, csütörtökön, február hó 27-én délután 3 órakor tartja évi rendes közgyűlést. A kitűnő s országos nevű remomirt pénztárat közgyűlésén a rendes tárgyakon kívül egy új igazgatósági tag választása is sorra kerül.

* **Kemény Ignác kitüntetése.** A nagyvárad rendőrtisztikar egyik legagilisebb tagja kétségtelenül Kemény Ignác rendőrbiztos, aki nemcsak hivatalos teendőit látja el pontosan, de a hivatalos időn kívül is minden idejét a szegény emberek érdekében tölti el, Gerő Armin főkapitány előterjesztést tett a városi tanáshoz, amelyben rámutat, hogy Kemény Ignác hivatalos működési körén kívül mily buzgalommal fáradozik különösen a humanitárius téren. A mi cigány-ügyünk rendezése körül, az ingyen tűzifa kiosztásánál, a munkások részére beszerzett olcsó fa eladásánál dicséretes, fáradságtalan tevékenységgel járt el. Mindezekért ajánlja a tanács figyelmébe ezen derék tisztviselőt. A városi tanács tegnap tartott ülésében foglalkozott a főkapitány előterjesztésével s teljesen méltányolván Kemény Ignác buzgó tevékenységét, elhatározta, hogy írásbeli dicsérettel és pénzbeli jutalommal honorálja Kemény Ignác érdemeit.

* **Villamosvilágítás a reáliskolában.** A nagyvárad m. kir. állami főreáliskola igazgatósága beadványt intézett tegnap Nagyvárad városhoz, amelyben kéri, hogy a város által épített főreáliskolába vezesse be Nagyvárad városa a villamos világítást az épület világítására és természetesen kísérletezések céljaira s az áramot díjtalanul, vagy legalább is önköltségen szolgáltassa.

* **Az Edison színház új műsora.** A korzó színes, elegáns közönsége, mely az Edison-mozgófénykép színház törzspublikuma lett, nagy gyönyörűségét találja abban a nemes szórakozásban, amit az új színház előkelő színvonalu előadásai nyújtanak. Az új szenzációs műsort, melynek minden egyes száma külön vonzó érdekesség, rendkívüli tetszéssel fogadták éppúgy mint a megnyitó előadások műsorát. Az Edison színház vezetősége, hogy a közönség kényelmét minden irányban a legjobban szolgálja, a nézőteret még e napokban teljesen átalakítja, kényelmesebb széksorokat helyez el, amiért szívesen hoz újabb nagy áldozatot. Tegnap az Edison színház meghívására Nagyváradon időzött a Pathé-cég műszaki vezetője, aki még az eddiginél is tökéletesebb gépfelszerelést állított be, amely a legújabb vívmánya a tehnikának. Érdekes ujtás történt a vetítő vászonnal is, amelyen most csodálatos élességgel, valóságos elevenséggel látszanak a pompás képek. Az Edison színház előadásai máig fogva két-két napokon délután 6 órakor kezdődnek.

* **Veszedelmes szalonahalmaz.** E hó 5-én az élesdi járási orvos vizsgálatot tartott az élesdi üzletekben s többek között Sziglányi Ferenc hentes üzletébe is bement. A hentes üzletben nem várt dolgokat talált az orvos, ugyanis ott 34 métermázsza szalona volt, melynek elárúsítása által a közönség egészségét döntötte volna veszedelmebe. A romlott szalona állományról azonnal jelentést tett az orvos a járási főszolgabíróknak, aki elrendelte, hogy a szalonát csakis ipari célok használhatja fel a hentes, ezt is csak hatósági közeg ellenőrzése mellett. A nagymennyiségű szalonra azóta a hentesnél van, aki most a főszolgabírói intézkedésből kifolyólag kéri az alispánt, miszerint engedje meg, hogy ne az egész sza-

lonát használják fel ipari célokra, hanem a romlatlan részeket eladhassa. A főszolgabíró most kéri az alispánt, hogy a megyei főorvost küldje ki helyszíni vizsgálatra s ennek alapján mondjon határozatot a hentes kérelmére.

* **Hivatalos ragályfészek.** A város a Városliget gidres-gödros részét szeméttel s mindenféle utcai hulladékokkal töltötte fel. Így horta rendbe az uszóda környékét. Ex megterítöste a környék levegőjét, épen ott, hol a gyermekjátzó terek kijelöltettek. De most még derekasabb dolgot csinálnak ezen területen, mely a város legszebb tere lenne, ha rendeznék kellőleg. A lakóházakhoz, egész közel Pál-utca közvetlen szomszédságában a területet mindenféle utcai szeméttel, trágyával töltik fel, föld, vagy kavics helyett, s ezáltal valóságos járványfészket ültetnek el hivatalosan egy városrész lakói közé. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület tegnap beadványt intézett e tárgyban a városhoz s kérte a szemét lerakás beszüntetését. Ajánljuk a beadványt a városi főorvos figyelmébe.

* **Nagyszabású képergetezési vállalat Szichta Tivadar árukereskedésében Kossuth-utca s. (volt Blum-féle üzlet) kívánatra kép eretezések azonnal is elkészíttetnek. A leg-egyszerűbbtől a legdiszesebbig. Olcsó árban.**

* **Kávé-fogyasztók figyelmébe.** Magyarország egész területére csakis Fiumén, vagy Triesten át szállítható bármilyen kávé is, mert más irányból vagy megközelíthetetlen, vagy nagyon költséges volna. Tehát arra hivatkozni, hogy valaki e két kávé-piacról szerzi be a kávé, nagyon közönséges dolog, ennek felülni csak tájékozatlanságot árul el. A fő az, hogy milyen a kávé. Van 1 kgr. kávé 1 frt., 1 frt. 20 kr., 1 frt. 40 kr. és 1 frt. 60 kr.-ért és így tovább, de a jó kávé csak az 1 frt. 80 kr.-osnál kezdődik és a sokat hangoztatott legjobb, legfinomabb pedig 2 frt. 16 kr. 2 frt. 20 kr. Amelyik kereskedő ennek az ellenkezőjét állítja, az tudja amitja a közönséget. Mi ajánlunk szintén a fiumei és triezli piacon beszerzett (mert másfelőlről nem lehet) valóban legjobb fajkávét, mint Hollandi Ceylon, Netheri, Mokka, Arany Jáva, Portorico, két Jáva és gyöngykávékülönlegességeket, mit nem potom árban, hanem értékének megtelődésén bocsátunk a n. é. közönség rendelkezésére, mely kívánatra azonnal meg is pörköltetik. Aki zamatot, jó kávé óhaját élvezni, felhívjuk, hogy kávé-szükségletét nálunk fedezze — legmagasabb igénye is ki lesz elégítve — arról biztosítjuk. Tisztelettel *Mezey János és Társa*, Szent László-tér, Nagyvárad Takarékpénztár-épület. Telefon-szám: 249.

ÁVIRATOK

A Polónyi—Heltai ügy.

Budapest, febr. 26. A Polónyi—Heltai ügyben Lengyel Zoltán védőügyvéd Benkő járásbíró helyett más bíró delegálását kérte. Ma döntött ez ügyben Zsitvay Leó elnöklete alatt a budapesti büntető törvényszék és Farkas járásbíró delegálta az ügy tárgyalására.

A Duna—Tisza csatorna ügye.

Budapest, február 26. Bécsből jelentik: A mai delegációs ebédet követő cerclén a király Barabás Bélának kijelentette, hogy a Duna—Tisza csatorna kiépítéséről szóló törvényjavaslatához az előzetes szankciót megadta.

Olay képviselő marad.

Budapest, febr. 26. Olay Lajos, aki szigetvári közjegyzőnek neveztetett ki, ma kijelentette a Ház folyosóján, hogy a közjegyzőséget nem fogadja el, hanem megmarad képviselőnek.

Haydn tetemeit kéri.

Budapest, febr. 26. Eszterházy Miklós herceghez levelet intézett Lueger, Bécs polgármestere és kérte, engedje meg, hogy Haydnnak, a Gotterhalte szerzőjének tetemeit Bécsbe szállíthassák. Eszterházy herceg a kérelmet megtagadta.

SZINHÁZ.**A hét műsora**

Csütörtök: Házi béke.
Péntek: Alarcosbál.
Szombat: Házi béke.
Vasárnap: Selyembogar.

Alarcos bál.

Igazán dicséretre méltó az a buzgalom és igyekezet, amelylyel színházunk vezetősége a komoly zeneművek kultiválásában kifejt. R-gebben három-négy idényben sem volt részünk annyi operaelőadásban, mint az idén. Azt is ki kell emelnünk, hogy az előadandó operákat szerencsés kézzel válogatja ki az igazgatóság, a mennyiben csak becses, a közönség ízlésének s zenei műveltségének megfelelő, azontúl a társulat erejét túl nem haladó darabokat adat elő. Az előadásokon gondos betanulás és őszinte ambíció tapasztalható, mindenki, a karmesterek és szereplők egyaránt tehetségek legjavát s egész tudásukat fordítják a siker öregbitésére. Debrecenben előadták Lohengrint, Aradon Tannhäuser, de ez már nem ambícióra, hanem szakértelem hiányára mutat, mert Wagner-operákat vidéken csak hushagyó kedden szabad előadni konfettivel és görögtüzzel. Farsangi paródiának talán megjárja az ilyen produkció, de művészi értéke nem lehet.

Verdi örökifjú muzsikája ma is a legnépszerűbbek közé tartozik. Ma is sokan vannak, különösen a nem hivatásos zenészek közt, a kik a zárt melódiákat kedvelik, a világos dallamszöveket, hogy az áriákat lehetőleg egy hallásra utána füttyölhesse a jobb fülű hallgató. A modern drámai zene kézzel-lábbal igyekszik drámáinak látszani, mégis mindjobban szimfonikus lesz. Verdinél még a zenekar kíséri az énekest, nem megfordítva. Az énekest azonban alaposan igénybe veszi, úgy hangterjedelem, mint technika dolgában, bár Bossini és társai sokszor csaknem komikus koloratura-tulzásaitól távol áll.

Az »Alarcos bál« egyike Verdi nehezebb operáinak. Vidéki színpadokon főleg azért hallhatjuk oly ritkán, mert Richard gróf szerepére alig lehet kapni tenoristát. *Toronyi* Gyulára tehát már az is nagy dicséret, hogy a tenorpartik egyik legfárasztóbbját teljes erővel végig tudta énekelni. Csaknem folyton színpadon van s mindig uralkodnia kell az együttes felett. Örömmel tapasztaltuk, hogy a jeles tenorista makacs rekedtsége megszűnt s hangja a régi fényében csengett. *Károlyi* Leona szintén igen szépen énekelte Amália szerepét. *Szánthó* Gáspár gyönyörű baritonja minden ária végén tapsra ragadta a közönséget. *Tóth* erőteljes mezzosopránja szépen érvényesült a jósnő szerepében. Kedvesen énekelte *Lányi* Edith az apród szerepét, *Szende* lány basszbaritonját pedig a legkisebb szerepben is gyönyörűséggel hallgatjuk. Vank, Tóth és Hajnal egészítették ki az együttest. A zenekar és énekkar precíz

működése, valamint az egész opera betanítása *Rück* Károlynak, a nagytehetségű fiatal karmesternek az érdeme.

Dr. K. Y.

IRODALOM.**Az Ördög.**

Az Ördög egyszerre aktuális lett. Az Akadémia ugyanis mérlegre tette *Molnár* Ferenc Ördögét és könnyűnek találta. Menjen a pokolba és ne pályázzék a magyar irodalom legfőbb fórumának koszorújára.

Ha ez így, magában állana, akkor sem lehetne ellene szólni semmit. Elvégre az Akadémia is elismeri az Ördögnek azon kiválóságait, melyek ideig-óráig tartó sikerét biztosítják. Ügyes léhaság. De azért, mert ügyes, még nem szűnik meg léhaságnak maradni, az Akadémia pedig efemer értékű léhaságot nem tűnethet ki a magas irodalmi értékű művek számára fenntartott koszorújával.

A jelen esethez asonfelül van még egy oldala, a melyet az Ördög-párt szeret elhallgatni. Az Akadémia koszorújért u. i. nemcsak az Ördög pályázott, hanem egy sokkal értékesebb, jobb darab is, *Leonyel* Menyhért *Hálás utókor*-a. Miért kelljen a jó darabot mellőzni a rossznak a kedvéért?

Ifjú hebecsek keseregnek az Ördög fölött. Hadd keseregjenek. *Molnár* Ferencnek jó lecke lesz ez az eset, tehetsége jobb irányban fog haladni, a kis kesergők is felednek — és egykét év múlva az Ördög sem fogja tudni, hogy valamikor akadémiai koszorúért pályázott és egyáltalán létezett — az Ördög.

MULATSÁG.**Farsangi naptár.**

Február 29. Tiszti táncmulatság a Kereskedelmi Csarnokban.

Március 1. A Negyvennyolcas Népkör bálja

Az atléta-bál.

A mulatságok láncolata iránt, mely a farsang tartama alatt lezajlott, nem nyilvánult meg oly érdeklődés az intelligencia részéről egy bál iránt sem, mint a tegnap este lezajlott atléta-bál iránt. A lelkes rendező tábor elismerésre méltó fáradozását a közönség fényesen honorálta jelenlétével. A mulatságon részt vett városunk intelligenciája mondhatni teljes számmal, sőt tekintélyes volt a vidékről bejött vendégek csoportja is. A Kereskedelmi Csarnok fesztelen jókedv s igazi mulatság színhelye volt.

Az atléta tábor a tegnap esti siker méltán buzdíthatja újabb és újabb mulatságok rendezésére legalább a szunyadó fiatalságot visszavezeti a régi igazi jókedv világába. A mulatság 9 órakor vette kezdetét. Eleinte lassan gyülekeztek a vendégek, de 10 és 11 óra felé már oly sűrű csoportokban jöttek, hogy a már-már csüggedő atléta gárda szinte örömmel morban uszott. A mulatság a kora reggeli órákban ért véget, amikor mindenki kellemes emlékekkel távozott.

KÖZGAZDASÁG.**A kendertermelés fellendítése.**

A népies kendertermelés fenntartása és fejlesztése ügyében látogatott értekezlet volt a mai napon a vármegyeházán.

Az értekezleten a gyengelkedő alispán helyett *Baranyay* András megyei főjegyző elnököt

Az értekezleten megjelentek:

A földmivelésügyi miniszter képviselőjében *Károly* Dezső gazd. akad. tanár. Kiküldöttként *Füredy* Lajos orsz. kender és lentermelési szaktanár. Továbbá *Markovits* Antal gazd. egyesületi elnök, *Pap* Elemér kultur főmérnök, *Pósfay* Sándor m. kir. gazd. szaktanár, a megyei járások főszoigabirái s egyes érdeklődők.

Az értekezlet megnyitása után az idevonatkozó miniszteri rendelet olvastatott fel. — Utána a földmivelésügyi kormány kiküldötte fejtegette a rendelet intencióit.

Nézete szerint a kendertermelésnek, kivált a kisközé osztály körében való csökkenése részint ama körülményben rejlik, hogy az egyes községek a kendertermelési gócpontok nem rendelkeznek megfelelő kenderáztatókkal s főleg, hogy nem igyekeznek igénybe venni, az ilyenek létesítésére kilátásba helyezett állami kedvezményeket, vagy pedig oly községek kérelmezik ilyenek létesítését, hol a termelt kender kis mennyiségénél fogva alig létesíthetők az 1500—10000 kor. erejéig készíthető áztatók. Midőn tehát ily áztatóknak a jövőben megfelelőhelyen s viszonyok között leendő létesítése érdekében az illetékes körök figyelmét felhívja egyben az állam részéről 50—80 százalékig mehető kedvezményt helyez kilátásba.

Erre a kulturmérnöki hivatal főnökének meghallgatása, a járási főszoigabírók s szakemberek hozzájárulása után, járásonként azon községek jelöltettek meg, hol egyszerűbb, majd több költséggel előállítandó kenderáztatóknak megfelelő államegéllyel való létesítését a viszonyok indokoltá teszik.

Eszterint kenderáztató-telepek lesznek:

A belényesi járásban: *Rossia*, *Kebeds* és *Meziád* központjain, valamint *Tárkány* és *Fenes* központjain.

A berettyóújfalui járásban: *Csökmő*, *Berettyóújfalui* és *Gáborján*;

a cséffai járásban *Oiáhszentmiklós*;

az élesdi járásban a *Mezőteleki*, *Orvend*,

Alsólugos, továbbá *Nagyvárad* és *Remete*;

a székelyhidi járásban *Bihardiószeg*;

a tenkei járásban *Teukeszéplak*;

a vaskóhi járásban *Guránygyigyisény*;

a központi járásban *Szent-Andrászakadát*;

Mezőkeresztes: *M. Sass*, *Komádi* központjain.

A nagyszalontai-, sárréti- és érmihályfalvi járásokban nem lesznek telepek, mert itt e célra alkalmas vizek nincsenek.

A kendertermelés további fejlesztése s fellendítése érdekében az említett kedvezményeken kívül annak idején még jó minőségű vetőmagbeszerzése s egyéb szaktámogatás is helyezettett kilátásba.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 26.

Oszták hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Lezámitoló bank	—	—	463.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Oszták m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 26.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza apr. 1908	—	8.51

Roze apr.	—	—	12.57
Zab apr.	—	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	—	7.82

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1907. febr. 26.			
Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	20.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	693.50
20 frankos (Napoleonador)	—	—	19.20

NYILTÉR.

»Unicum Drill«

acél-ekék

és BÄCHER-féle

vetőgépek

nagyon olcsó áron és előnyös feltételek mellett kaphatók **ANDRÉNYI KÁROLY és FIAI** cégnél Nagyváradon.

Esti csillag!

Ma este 6 órakor várak a Bémer tér és

Szent János-utca sarkán.

Ö. d.

Szigligeti-Színház.

Ma, csütörtökön, február 27-én, szinre kerül:

HÁZI BÉKE.

Vigjáték 3 felvonásban.

HELYTARTÁSOK: Nagybani 14 koron. színház- és előemelési páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsírye 3 kor. Korszak 2 k r. 40 fill. Táncházzák 2 kor. Erkölytűlés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölytűlés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zórtások 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., díák és katonasereg a földszinre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szintap 20 fill.

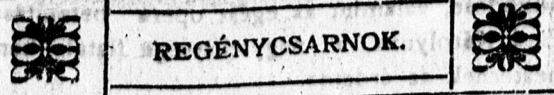
Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kendete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, pénteken, február 28-án szinre kerül:

Az álarcos bál.

Operette 3 felvonásban.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (8)

Erre nehéz megfelelni. Látszólag igeu könnyösen vette ezeket és semmiféle negélyezést nem sajátított el. Rettenetesen büszke gyerek volt.

Később a keleti akadémiába jut tt, fényesen letette vizsgáit és folyton nagybátyja pártfogását élvezve, a diplomáciába lépett egy ázsiai fővárosba neveztetvén ki, hol éppen a kolera és forradalmi zavargások dühöngtek. Ott kitüntette magát és a vaskorona renddel lön megjutalmazva.

Egy dologra nézve csakhamar tisztában voltak Rómában: az új titkár nem volt afféle egyéniség, kiról egy rossz élccel egyszersmindenkorra itéletet lehetett mondani. Lényében nem volt semmi hétköznapi, semmi kicsineskedő.

Magas, vállas fiatal ember volt, feszes magatartással, mely polgári öltözetbe bujtatott katona jellegét kölcsönözé neki, rövidre nyirt barna hajjal, nemes, határozott metszetű arccal. Modora kissé nehézkes, de teljesen hibátlan volt, egyszerű és szerény.

III.

A nagykövet egészen másképp nyilatkozott az ujonnan kinevezett titkárról; véleménye éppen nem talált Sempályéval:

— Legjobb munkaerőm, — mondá ő Excellenciája, — kitűnő munkás, éles ész... valóságos ká-pá ci-tás!... Csak hogy, fájdalom, nem simulékony, éppen nem si mu-lé-kony.

S nem csak feljebbvalóival tudta megszerettetni magát az új titkár, de közte s fiatalabb pályatársai közt is csakhamar a legkedélyesebb egyetértés jött létre.

Oly tulajdonsággal bírt, mely embereknél, kik, mint ő, az életet igazán komolyan veszik, igen ritka szokott lenni — nem bosszantott, nem bolygatott soha senkit.

A »Bonyolító intézetben« Rómában akkoriban annyira hemzsegett a csinos, elegáns semmit-tévő, hogy Sempály könnyelmű élce szerint, a palazzó di Venezia csaknem olyan hatást tett, mintha bajszos »comtessek« nevelő-intézete lenne.

Sterzl a legnagyobb lelki nyugalommal szemlélte életmódjukat. Az afféle fiatal uracsoktól csak nem követelhetett komoly, hivatalos tevékenységet; ép oly könnyen hanyagkává idomíthatott volna egy csoport pillangót. Mindig kész volt apró hivatalos hanyagságaikat palástolni, mulatságaikat elősegíteni s a hol lehetett, szabadságot adott nekik. Ő maga dolgozni, tenni, cselekedni akart, — ez az ő dolga; — amazok enyelegni, élvezni, lenyélgni akartak — az meg az ő dolguk. Ily felosztás mellett kitűnően megtértek egymás mellett.

Bár tény, hogy amint mondtuk, Sterzl rövid idő alatt kiváló kedv-ütségnek örvendett hivatal társai közt, ellenben a római társaság bizonyos hűdegséggel fogadta.

Elődje legtávolabbról sem akart számot tenni, nem volt nagyra vágyó diplomata, hanem jól táncolt keringőt s mi több, meg nem vetette e nemes foglalkozást. A hölgy világnak nagy kedvence volt. Elénken sajnálták távozását s mohó kíváncsisággal lesték utódjának megjelenését.

(Folyt. köv)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A kamarai székházban

== 2 souterrain ==

helyiség

a folyó évi május hó 1-re
kiadó.

Értekezni lehet a kamarai titkári hivatalban.

Belépési felhívás

a »Polgári takaré- és segélyszövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takaré- és segélyszövetkezet« 1908. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1910. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékossgát előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény-osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg negyöd részét 6 százalékos kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fill. (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1908. január 3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

13-ik évtársulat befizetési napjal:

kedd délután 3-5-ig.

szombat délután 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszert 2000 tagja van mintegy 35000 üzletrészszel.

Leszállítottuk
az árakat
minden egyes divatcikkekben a
leltár előtt!

Buhaszövetekben, selymekben, vászon
és asztalneműekben, szőnyeg és függő-
nyőkben nagy választék meglepő olcsó
árak mellett.

Wallerstein
Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhá-	1 szelvény 12 korona
hoz (kabát, nad-	1 szelvény 15 korona
rág és mellény)	1 szelvény 17 korona
elegendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt jelképe szalonruhához 20.— K.-ért,
szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-
kamgarant stb. stb. gyári áron küld a mint meg-
bízható és szolid cég mindenütt ismert posztó-
gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha
szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacra rendel meg, igen jelentékenyek.
Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.
Minélhát, ügyes kiszolgálás, még a legkisebb
rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villany-
világítást, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület
és sárcsák készíttést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gya-
lulást, gőzkazán és mindennemű gépek ja-
vítását, gépalkatrészek, femperselyek, csap-
ágyak, transzmissiók öntését és megmunká-
lását gyorsan és jutányos áron.

Kiadó lakás.

Három szoba, alkov, für-
dő-szoba május 1 re kiadó
Pereces-utca 11.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a.

Olcso bevasárlási forrás!!
ÜVEG- és PORCELLÁN árukban
SZICHTA TIVADAR üvegkereskedésében

KOSSUTH-UTCA 2. szám (volt Blum-féle üzlet.)

Nagy raktár asztali, teás, kávé és mindennemű üvegekészletek-
ben, függő- és asztali lámpákban. Különböző disztárgyak és alpacca
evőeszközökben. Elvállaltatnak képek keretezésre és minden más
üveges munkák olcsó árban. — Csődtömegtől átvett áruk minden
elfogadható árban. Nagy raktár táblaüvegben.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziasfürdői szénsav forrásokból szoda-
vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra
össze nem tévesztendő mesterségesen előállított,
Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziasfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

248 1—200

Felvilágosítással készségesen szolgál.
Muschong-buziasfürdői szénsavmüvek és ásvány
vizek szétküldési telepe Buziasfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziasfürdő. — Interurban t 1 fon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktárban nagy választékban vannak

ZONGORÁK
és
PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre, ugy-szintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Közgazdasági Bank r.t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.
Telefon 742. Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adó a r.t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét 1-fizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Az igazgatóság.

Meghívás

a Nagyváradai Takarékpénztár rész-vénytársaság

61-ik rendes közgyűlésére,

mely 1908. évi február hó 27-én délután 3 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

T a r g y a i:

1. Az igazgatóság jelentése az 1907. üzletév eredményéről.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1907. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.

3. Az alapszabályok 26. §-a értelmében a lelépő igazgatóság helyébe igazgatósági elnök és 4 igazgatónak választása 3 évi időtartamra.

4. Az alapszabályok 35. §-a értelmében lelépő felügyelő-bizottság helyére 3 rendes és 1 pótfelügyelőnek választása 3 évi időtartamra.

5. Az alapszabályok 40. §-a értelmében lelépő 5 napibiztos, helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra.

6. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtűntető tértívénnyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. évi február 20-tól kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1908. február hó 8-án.

Sal Ferenc,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmadrészét képviselik.

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerűen, legújabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készítik, javítok és szerelik mindennemű gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket. Elvállalom nyomdal gépek javítását is felelősség mellett.

A nagyérdemű közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Legjobbak

a

Moskovits

csipők.

Kossuth-utca 5.

ÉLŐ virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok, ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk, felirattal vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból,

ugyszintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgony kereszték stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármily alkalomra, szép berlini papirtartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig, selyemtartókban róza és kaméliák 8 frttól 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb mintájuk, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 frtig, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép, tartós zöld és szép virágokkal diszitve 1—3 frtig.

Babérkoszorúk ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2 forinttól 10 forintig.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei műkertészet és rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkek-ből ingyen és bérmentve küldök, vi déki rendeléseknél kérem a pontos címet, valamint a rendelmeny postán vagy vasuton szállíttassék. Rendelésnél előleg nem szükséges, a küldemények utánvétellel küldetnek.